

programma

zaterdag 9 en zondag 10 november 2002

Noordbrabants Museum

Christof Schläger (D)

Electric Motion (*nmp*)

nmp = November Music Productie

Electric Motion Concert

Muziek met 'echte' geluidsfenomenen. Voor mijn werk is het belangrijk om met de originele bronnen van het geluid te werken. Hier is de oorsprong van de materie. Hoorbare en onvermijdelijke kentekens van onze beschaving zijn de geluiden van de stadslandschappen: het gelijkmatige ruisen van autosnelwegen of de echo's van in de verte overvliegende straaljagers. Bij nauwkeuriger luisteren, neem ik echter ook interessante geluiden waar en onverwachts voegen ze zich tot kleine hoorstukjes samen. Soms ontstaan uit deze metropolen van geruis, bijna gecomponeerde momenten, dan klinkt de: 'symfonie banaal'. Die alom aanwezigheid van deze onbedoelde klankcomposities in mijn omgeving, fascineren mij en stimuleren mijn fantasie. Maar ook de alledaagse werkzaamheden zijn met geluid verbonden. Koffiezetmachines, telefoons, grasmaaiers, auto's, motoren, printers overall kom ik ze tegen. Zij vormen de inspiratiebron voor mijn instrumenten, die ik "Geräusch Gestalten" heb gedoopt. Met deze gecomponeerde geluidsfenomenen vorm ik mijn eigen 'nieuwe' muziek.

Geräusch Gestalten

Klanksculpturenbouwer en componist Christof Schläger uit het Duitse Herne en Amsterdam werkt sinds 15 jaren aan zijn visioen "Gerausch Gestalten".

Een proces dat begint bij het zoeken en vinden van een specifieke klankkleur, het bouwen van speciale klanksculpturen en tenslotte het componeren voor en bespelen van dit sculpturenorkest.

de werkwijze

Besturing: De sculpturen produceren echte geluiden. Er is geen sampler, tape, synthesizer, speaker of andere 'kunstmatige' geluidsbron. Alle geluiden verschijnen op natuurlijke wijze ter plekke. Het hele orkest omvat tot zo'n 1000 geluidsbronnen. Om deze veelheid te componeren is een computer nodig. In een sequencer wordt de partituur opgeslagen.

Black Boxes: Processornetwerkstations voor het vertalen van digitale computersignalen naar elektrische regelaars en schakelaars van de geluidstonen.

Windmachine: Verrijdbare geluidsisolatiekisten, een compressor en twee vacuüm windmachines.

over de installatie

Afgedankte onderdelen en uitgediende machines bevrijden zich van hun oorspronkelijke doel en voegen zich gewillig tot nieuwe eigenzinnige vormen. Als ze klinken dan dromen ze van onbelemmerde bewegingen en grenzeloze ritmes. Af en toe worden ze herinnerd aan vroegere tijden, waarin ze nog gedwongen werden mechanisch te functioneren. Vier composities, die door het publiek gestart worden, laten deze dromen weerklinken.

Tijdens de twee concerten in het Noordbrabants Museum bespeelt Schläger diverse van zijn machines. Hiervoor heeft hij een aantal speciale composities gemaakt.

Christof Schläger

*Tot stand gekomen in samenwerking met
Erasmusfestival en Goethe Instituut*

De volgende geluidssculpturen zijn in het Noordbrabants Museum opgesteld:

Flutterbaum

- ontstaan in 1995
- Oorspronkelijke bron: de, op het nachtkastje van de gestresste New Yorker te vinden, 'Sleep-sound', bleek bij nadere inspectie te bestaan uit een kleine motor met propeller.
- Akoestische effect: pickupmotoren draaien plastic zakjes, papier en plastic buisjes, die daardoor respectievelijk knisperende, suizende en fluitende geluiden maken.
- Technische eigenschappen: drie stangen, 'wind, riller en folie' met in totaal 24 motoren
- hoogte: 2.5 m
- materiaal: staal
- gewicht: 49 kg

Standzeit

- ontstaan in 1994.
- Oorspronkelijke bron: op een voorbij rijdende vrachtwagen klonk een grote bundel lange staaldraden als een rinkelend hoorspel.
- Akoestische effect: gedemonteerde deurbelmagneten laten rechte staaldraden trillen.
- Technische eigenschappen: 32 deurbellen
- Hoogte: 2.5 m.
- materiaal: piramide uit staal, staaldraden
- Gewicht: 28 kg.

Schellenbaum

- ontstaan in 1993.
- oorspronkelijke bron: plotseling zie ik alle deurbellen in een flatgebouw samen spelen tot een melodie van de dag of is het een oude telefooncentrale, die een zeldzaam klankta-pijt produceert?
- Akoestische effect: deurbelmagneten slaan op klokken uit messing.
- Technische eigenschappen: 30 deurbellen, 2 belmagneten
- hoogte: 2 m
- materiaal: koper,
- gewicht: 17 kg.

Knackdosen

- ontstaan in 1993.
- oorspronkelijke bron: een groep kinderen speelde met blikken knakkickers, die schel door de straat klonken.
- Akoestische effect: knakkend geluid door opzettelijke kortsluitingen op kleine metaalmembranen. Verschillende plastic slangetjes variëren de klank.
- Technische eigenschappen: 64 spoelen
- Lengte: 32 m
- Materiaal: blik en kabel
- Gewicht: 10 kg.